

Hvad er racisme?

Racisme er et sæt af overbevisninger, som bunder i at forskelle mellem mennesker kan forklares på baggrund af race. Selvom det i dag er videnskabeligt bredt anerkendt, at der biologisk ikke findes forskellige racer blandt mennesker, men kun ydre forskelle, findes der mange forskellige fordomme om forskellige etniske minoriteter. Typisk vil racistiske fordomme komme til udtryk i overbevisninger om, at bestemte etniske grupper har bestemte sæt af egenskaber eller tendenser. Overbevisninger om, at nogle etniske grupper er bedre end andre og fordomme om racialiserede grupper af mennesker, er racisme. Udtrykker man disse overbevisninger, eller handler på dem på andre måder, er der tale om racediskrimination. I princippet kan man derfor godt være racist, uden derfor at udøve racediskrimination¹ (Derald Wing Sue: 2003)

Levede erfaringer: En kilde til viden

En del af racismens konsekvenser er, at racialiserede menneskers levede erfaringer ikke bliver taget seriøst, lyttet til eller betragtet som viden. En del af forklaringen skal findes i, at den globale racisme viser sig igennem en dominerende hvidhedsnormativitet. Richard Dyer, tidligere professor i repræsentationer af race, køn og seksualitet i film, skriver hvordan hvidhedsnormativitet skabes ved, at hvidhed ikke bliver anset eller italesat som en race. På den måde bliver hvidhed "det neutrale udgangspunkt". Konsekvensen af dette er, at "race" er noget alle andre har, og at hvide derfor står i en position, hvor de kan tale på vegne af hele menneskeheden². Queer teoretikeren Sara Ahmed peger på, at det hvide perspektiv bliver det perspektiv, alle andre må orientere sig ud fra, i en verden hvor hvidhed er det generelle udgangspunkt³, og Nirmal Puwar fortæller om, hvordan hvidhedsnormativitet dyrkes i institutioner ved, at ikke-hvide kroppe bliver behandlet og set som fremmede eller "out of place". Den skelsættende feminist bell hooks peger ligeledes på, hvordan det hvide perspektiv har været dominerende i mainstream feminisme, og at dette medfører blindhed overfor undertrykkende strukturer især sorte kvinder er underlagt⁴. I Mino Danmark anser vi minoriteters levede erfaring som en kilde til viden, der i alt for lang tid ikke er blevet set, lyttet til eller respekteret. Derfor bygger Mino Danmarks vidensformidling om racisme på en del af de levede erfaringer, der igennem tiden er blevet delt fra organisationens platforme. På Mino Danmarks instagram-profil finder du definitioner af fire niveauer, racisme udspiller sig på. Definitionerne er koblet op på vores Mino Talk serie, hvor afro-danskere deler erfaringer om at have oplevet racisme.

Hvad kan man gøre i hverdagen, for at hjælpe den antiracistiske kamp

---

¹ <https://menneskeret.dk/viden/laeringsportalen/fag-elever/racisme>

² Richard Dyer, *The Matter of Whiteness*, 2017

³ Sara Ahmed, *Queer Phenomenology, Orientations, Objects, Others*, 2006

⁴ bell hooks, *Black Women Shaping Feminist Theory*, 2015

Det ikke at være racist, er ikke det samme som at være "antiracist". At være antiracist betyder, at du aktivt arbejder for at bekæmpe racisme. Det kan du gøre på flere forskellige måder. Nedenunder er der en række handlinger du kan foretage dig som allieret i den antiracistiske kamp.

Sig fra

Du har måske før oplevet at befinde dig i en social kontekst, hvori der bliver ytret racistiske holdninger. Det kan være til en familiefest, blandt vennerne eller i klassen. Her er det vigtigt, at du siger fra og forklarer hvorfor det personen siger er skadeligt og forkert. Dette kan opleves ubehageligt, og man kan få følelsen af at skabe dårligt stemning. Her er det vigtigt at du siger fra, på trods af det ubehag, du måtte føle. Hvis racistiske udtalelser får lov at blive uproblematisk ytret, giver det et indtryk til omverden om, at sådanne udtalelser er i orden og legitime. Derfor er det at sige fra, en vigtig del af antiracistisk arbejde. Dit ubehag ved sådanne ytringer er en langt mindre skadelig konsekvens, end konsekvensen af ikke at sige fra.

Lyt

De mennesker, som tilhører majoriteten, er vant til at blive taget seriøst og lyttet til, mere end deres minoritetsetniske venner, kollegaer og familiemedlemmer. Derfor er det vigtigt at du lytter og ikke putter dig selv i centrum af samtalen. Det kan du gøre ved at lytte uden at stille spørgsmål og uden at gøre dine tanker til omdrejningspunkt i samtalen. At lytte til racialiserede menneskers oplevelser, er en del af det oplysnings- og læringsarbejde, der er nødvendigt at foretage sig som antiracist. Men husk: Lyt, lær og oplys dig selv, før du spørger dine sorte og brune venner. Brug din viden til at oplyse din omgangskreds.

Oplys dig selv

Racismens historie, niveauer og konsekvenser er vigtigt at oplyse sig selv om, sådan at man bliver bevidst om hvilke racistiske samfundsnormer- og strukturer man indgår og lever i som borger. Dette giver dig ligeledes et bedre fundament hvorfra du kan oplyse andre. I din læringsproces kan du benytte dig af google, artikler og bøger. At købe bøger, der kan oplyse dig om racisme, er også en måde hvor du økonomisk støtter de mennesker, som har lavet et hårdt stykke arbejde med at oplyse om racisme. Husk ikke at gøre din egen "uddannelse" til minoritetsetniske borgeres ansvar. Det er dit eget. På denne side kan du finde en liste over bøger og podcasts du kan opsøge i denne proces.

Støt

Det er vigtigt at støtte organisationer, foreninger og personer, der arbejder antiracistisk, globalt, nationalt og lokalt. Dette kan du både gøre økonomisk ved at donere penge, men også symbolsk ved f.eks. at møde op til demonstrationer. Her er det vigtigt at påpege, at man ikke bliver antiracist, ved blot at donere penge. Men det er én af de måder du kan hjælpe og støtte den antiracistiske kamp.

Brug din og andres platforme

Det er vigtigt, at du benytter dig af din platform til at sprede oplysning og viden. Selvom du måske ikke føler at din platform er stor, så har du muligheden for at række ud til mennesker, og dele din egen og andres viden. Stil krav til influencere, forfattere, kunstnere og andre der sidder på magtfulde platforme, som kan bekæmpe og oplyse om strukturel

racisme. Husk på, at det ikke er nok at dele budskaber på din platform, men at du også aktivt skal handle på andre måder, for at udøve antiracistisk arbejde.

Tal med din familie

Tal med dine børn om hudfarve, diskrimination og racisme så de kan være med til at udfordre de indgroede, og diskriminerende, forestillinger og systemer, der er med til at reproducere racisme. Her er det vigtigt at huske på, at ingen er for unge eller gamle til at lære: Minoritetsetniske børn lærer fra starten af deres liv at leve i et samfund med racisme.

Ældre mennesker i majoriteten bliver aldrig for gamle til at kunne lære, ændre sig og blive holdt til ansvar for deres overbevisninger. Minoritetsetniske borgere bliver aldrig for gamle til at blive ramt af racisme.

Fire niveauer af racisme

Strukturel racisme

Strukturel racisme er når der laves lovgivninger, som gør, at mennesker bliver forskelsbehandlet på baggrund af hudfarve, religion og/eller etnicitet i forskellige samfundsmæssige institutioner. Et direkte eksempel på strukturel racisme er, når der bliver lavet lovgivninger, som forringer vilkårene for minoritetsetniske borgere (som det såkaldte burkaforbud), eller når menneskerettighedserklæringen ikke bliver overholdt overfor asylansøgere. Et mere indirekte eksempel på strukturel racisme er f.eks. økonomisk ulighed mellem majoritetsetniske og minoritetsetniske borgere, samt ulighed i adgang til boliger, arbejdsmarkedet og uddannelsesinstitutioner.

<https://faktalink.dk/titelliste/racisme-i-danmark>

<https://politiken.dk/debat/art5731006/Danske-arbejdsgivere-v%C3%A6lger-%E2%80%99Mads%E2%80%99-frem-for-%E2%80%99Muhammed%E2%80%99>

Institutionel racisme

Institutionel racisme er racisme, som foregår indenfor forskellige typer af institutioner/arbejdspladser. Et eksempel på denne type af racisme er når der bliver lavet tilsyneladende neutrale bestemmelser, som i praksis forringer vilkårene for minoritetsetniske borgere. Et eksempel på dette kunne være specifikke krav til beklædning på en arbejdsplads, som potentielt kan ekskludere religiøse minoriteter. Det kan ligeledes være en arbejdskultur hvor såkaldt "hyggeracisme" er del af arbejdspladsen, eller hvis minoritetsetniske medarbejdere eller elever/studerende bliver mødt med lavere forventninger, end deres majoritetsetniske kollegaer/klassekammerater/medstuderende.

<https://faktalink.dk/titelliste/racisme-i-danmark>

Interpersonelt

Interpersonel racisme er den type af racisme, der sker i interaktionen mellem mennesker. Denne type af racisme kan komme til udtryk på både direkte og indirekte måder. Et eksempel på direkte racisme er når minoritetsetniske borgere bliver råbt ad eller udøvet vold imod på baggrund af deres hudfarve, etnicitet eller religiøse overbevisning. Indirekte

interpersonel racisme er fx når man møder lave og/eller negative forventninger fra andre individer, på baggrund af ens hudfarve. Det kan fx komme til udtryk ved en forventning om, at minoritetsetniske borgere ikke kan besidde høje stillinger, men udelukkende kan have stillinger som rengøringshjælp eller taxachauffører. Mikroaggressioner kan ligeledes være en type af indirekte interpersonel racisme.

<https://faktalink.dk/titelliste/racisme-i-danmark>

Internaliseret

Internaliseret racisme er, når ikke-hvide mennesker ubevidst internaliserer samfundets negative forventninger og fordomme om racialiserede mennesker, som kan manifestere sig som selvhad i et individ. Et eksempel på dette er det hvide skønhedsideal, hvor det der er smukt forbindes med det der er hvidt. Der findes fx eksperimenter med børn, som udviser at de har internaliseret at "hvid" er lig med "smuk" og sort er lig med "grim" eller "dårlig".

<https://www.youtube.com/watch?v=QRZPw-9sJtQ>

Liste over bøger og podcasts

Bøger man kan læse

- [Black Feminist Thought](#) af Patricia Hill Collins
- [How To Be An Antiracist](#) af Dr. Ibram X. Kendi
- [I Know Why the Caged Bird Sings](#) af Maya [Angelou](#)
- [Me and White Supremacy](#) af Layla F. Saad
- [So You Want to Talk About Race](#) af Ijeoma Oluo
- [The Bluest Eye](#) af Toni Morrison
- [The Fire Next Time](#) af James Baldwin
- [The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness](#) af Michelle Alexander
- [When Affirmative Action Was White: An Untold History of Racial Inequality in Twentieth-Century America](#) af Ira Katznelson
- [White Fragility: Why It's So Hard for White People to Talk About Racism](#) af Robin DiAngelo, PhD
- [The Next American Revolution: Sustainable Activism for the Twenty-First Century](#) af Grace Lee

Podcasts man kan lytte til

- [1619 \(New York Times\)](#)
- [About Race](#)
- [Code Switch \(NPR\)](#)
- [Intersectionality Matters! hosted by Kimberlé Crenshaw](#)
- [Momentum: A Race Forward Podcast](#)
- [Pod For The Cause \(from The Leadership Conference on Civil & Human Rights\)](#)
- [Pod Save the People \(Crooked Media\)](#)
- [Seeing White](#)
- [A Seat at the Table](#)
- [Brun Kartoffel](#)